

# COSINZEANA

REVISTA · ILUSTRATA · INTEMELIATA  
 IN · 1911 · APARE · LA · 10 · SI · 25 · ALE  
 FIECAREI · LVNI · DIRECTOR :  
 SEBASTIAN · BORNEMISA



Efectul ingrozitorului cutremur de pământ din Japonia s'a văzut și în alte părți și mai cu seamă pe coasta americană a Oceanului pacific, unde uriașele valuri născute pe urma cutremurului japonez au spart de stânci o mulțime de vapoare. Chipul nostru arată această scenă, când un vapor este isbit, ca o jucărie, de stânci.

REDACTIA · SI · ADMINISTRATIA  
 CLUJ · PIATA · CVZA · VODA · 16

# ABONAMENTUL:

În țară pe  $\frac{1}{2}$  an . . . . . Lei 60.—  
În străinătate pe  $\frac{1}{2}$  an . . . . . Lei 100.—  
Un exemplar la chioscuri și librării 8 Lei  
Anunțurile se taxează cu 2 Lei cm<sup>2</sup>

## CATEDRALA ORTODOXĂ DIN CLUJ



— Fotografie de P. Bortez —  
Vederea generală a publicului care asistă la punerea pietrei de temelie a catedralei ortodoxe române din Cluj.



— Fotografie de P. Bortez —  
Nu numai în fața altarului ci și pe de-a lungul marginilor a umplut ridicăturile de pământ spre a vedea mai bine serbarea.

Ne permitem a reaminti abonaților noștri în restanță cu plata abonamentului, că suntem în cel din urmă pătrar de an și că este de datoria fiecăruia să-și reguleze complet contul. După ce cu toată scumpetea din cursul anului, noi am fost singura publicație care n'am mărit abonamentul, așteptăm dela abonații noștri cel puțin atâta sollicitudine, ca să nu ne amâne cu plata și să achite fără amânare restanța.

Vă rugăm, trimiteți deci sumele de abonament, pe cari le mai datorăm.

În 7 Octombrie s'a pus în sfârșit peatra de temelie a bisericii catedrale ortodoxe, care va completa opera de românizare a orașului Cluj. Într'adevăr, oricât s'a făcut pe terenul românizării acestui oraș până acum, s'a simțit totuș mereu, că lipsa unei biserici impunătoare este o dovadă de slăbiciune, este un semn de toleranță. Cele două modeste lăcașuri de rugăciune gr.-ort. și gr.-cat. pe care le are azi Clujul sunt o amară mărturie a unor vremi de sclăvie și înălțarea unei noi biserici românești s'a impus ca o chestiune de onoare pentru Românism. Acest lucru l'a înțeles perfect P. S. Episcopul Nicolae Ivan al Clujului și cu energia și simțul său practic bine cunoscut, a făcut tot ce i-a stat în putință, ca problema ridicării catedralei ortodoxe din Cluj s'o înalțe la nivelul unei probleme de stat. Și a reușit. Serbarea din 7 Octombrie desfășurată în prezența A. S. Regale Prințul Moștenitor și atâtor membrii ai guvernului țării, — a fost o strălucită dovadă, că pretutindeni azi chestiunea catedralei este perfect apreciată, și pe deplin înțeleasă. Mare ni-e nădejdea prin urmare, că această catedrală se va înalța cât de curând și că în scurt timp ea va putea să dea prilej unei noi serbări, la sfințirea ei.

Serbările din 7 Octombrie s'au desfășurat de altfel cu cea mai mare solemnitate. Ilustrațiile pe cari le dăm aci sunt o vie dovadă de cadrul lor măreț și înălțător. Toată lumea românească din Cluj s'a înfățișat la solemnitatea punerii pietrei de temelie și întru primirea A. S. Regale Prințului au venit delegați din toate satele dimprejur, cu steaguri și cu conducătorii în frunte. Parcul din Piața Cuza Vodă s'a dovedit a fi strâmt de data aceasta pentru a cuprinde toată suflarea românească venită aci. Unanima părere este, că aceasta a fost cea mai puternică manifestație românească a Clujului dela unire încoaci.



## O BUCĂTĂRIE IMPERIALĂ

### BUCĂTĂRIA CURȚII VIENEZE

Burgul a fost totdeauna renumit pentru aranjamentul meselor imperiale și gustul delicios al mâncărilor, deoarece împăratul era un fin „gourmand” și un foarte harnic apreciator al băuturilor alese.

O descriere mai amănunțită a bucătăriei imperiale și a sufrageriilor Hofburgului ne pare destul de interesantă.

Bucătăria era așezată în partea cea mai veche a Burgului în așa numita „Schweizerhof”, care data din din secolul al VI-lea. Aci cuprindea mai multe săli în subsol, destul de departe de apartamentele imperiale și de sala de festivități.

Viața în aceste suferane era când mai liniștită când mai animată, după cum se pregăteau aci prânzuri de gală s'au numai mese obicinuite pentru familia imperială.

Totul se practică aci după un șablon obicinuit. Fiecare funcționar își are rostul său în ordine ierarhică.

Șeful bucătăriei și al pivniței (Obertschulmeister) aparținea clasei nobile și avea un rang înalt printre demnitarii Curții cu titlul de „Exelență” și Consilier intim.

În fiecare zi i se prezenta din partea șefului serviciului de control al Curții cu rangul de consilier gubernial raportul asupra evenimentelor zilei de serbări spre verificare.

Tot el dispunea asupra comandai vinurilor.

În fruntea departamentului bucătăriilor era un „Hofküchen-Inspector” specialist cu practică, însărcinat cu supravegherea mâncărilor.

Acesta ținea în fiecare zi consiliu la masa verde cu șefii în subordine, asupra chestiunilor financiare și culinare, el propunea menu-urile și făcea planurile de execuție.

Cancelaria acestui șef-inspector era în nemijlocita apropiere a bucătăriilor.

În prima sală a bucătăriilor erau instalate două cuptoare mari în cari se pregăteau fripturile. Acestea sunt aproape în permanență în funcțiune, deoarece împăratului îi plăceau foarte mult cărnurile pregătite în tot felul. Friptura trebuia să fie atât de moale, încât să poată fi ușor tăiată cu furculița, fără ajutorul cuțitului.



### Serbările dela Cluj:

Fotografie de Anton

A. S. Regală Prințul Carol vorbind cu Dl ministru președiate Brătianu. Spre stânga domni ministrii Cozma și Banu, Dl Octavian Goga fost ministru și Dl Colonel Tenescu, adjutantul A. S. Regale.

Fripturile mai mari se pregăteau la frigare și meserii de odinioară erau de acord cu cei de astăzi să păstreze cărnii cât mai mult suc. De aceea într'una din săli era instalat un grătar acoperit cu un camion de tinichea, unde se frigea carnea deasupra jarului.

În mijlocul primei săli a bucătăriilor era așezată o masă lungă pe care se înșirau tacămurile și farfuriile de argint în care se așeza mâncarea.

La depărtați mai mari mâncările erau așezate în sobe portative deasupra focului pentru a rămânea calde.

Ele erau duse de lachei prin gangurile subterane ale burgului până la sufragerii.

Când împărăteasa era acasă, lua totdeauna masa cu împăratul. Alt-cum acesta mânca mai totdeauna singur, și masa se servia foarte repede după ordinul lui. Obiceiul acesta îl avea și la prânzurile de gală, astfel, că o masă din 10—12 feluri niciodată nu dura mai mult de un ceas.

Oamenii de serviciu îmbrăcau costume în culorile palatului roșu și alb sau în culorile imperiale negru și galben. Vânătorii curții apăreau în costumele lor verzi închise împodobite cu fireturi de aur, iar paznicii sălilor și camerilor în fracuri cafenii închise iarăși cu fireturi auri, iar slujbașii curții în uniforme

albastre închise cu gulere și manșete argintate.

În cazuri speciale, de pildă când erau de față capete încoronate streine, se servia în vase și tacămuri de aur.

Împăratul se mulțumia cu câteva feluri gustoase și-i plăcea să admire mai mult pofta de mâncare și de beutură a oaspeților.

Era obiceiul multora să „sterpelească” câte o amintire dela masa imperială îndeosebi bonboane fine servite în bomboniere lucrata cu mult gust artistic.

S'a întâmplat înainte cu câțiva ani, că unul dintre oaspeții să ascundă în fundul „tricornului” (pălărie de diplomat) câteva bucăți din acest soi de amintiri. După masă împăratul fiind „cercle” sau întreținându-se cu oaspeții — a ajuns și înaintea diplomatului cu pricina. Acesta plin de respect a lăsat mâinile'n jos cu tricorn cu tot, astfel că întreg conținutul s'a vărsat pe jos — uitase, că ascunsese bonboanele'n pălărie. Monarhul s'a făcut, că nu observă incidentul și a dat ordin unui adjutant să trimită acasă diplomatului cu pricina o cutie din cele mai fine bonboane, pentru a-l recompensa, pentru nenorocirea întâmplată.

Menu-ul împăratului se compunea în zile obișnuite din supă, rasol cu zarzavat, friptură cu compot și salată și o prăjitură dulce.

Beutura era un pahar de bere și



Viața economică în Rusia sovietică se îndreaptă zi de zi, așa că lumea a început să se gândească serios la relinerea legăturilor comerciale cu bolșevicii. Prima expoziție a Rusiei sovietice, pe care o arătăm și noi aici, a fost un succes remarcabil. Au expus mărfuri cu acest prilej fabricanți din Franța și Anglia, Germania și Austria, nu numai cei din Rusia și s'au încheiat contracte foarte bune. Rusia de altfel și-a făcut și valută nouă introducând banii de aur.

vin roșu. Dumineca lua și o sticlă de șampanie rece.

În timpul domniei se spune, că de multeori i se servia masa pe biroul de lucru neavând timp să prânziască în regulă.

La vânatoare lua de multeori gustări în vilele de vânatoare sau în locuința șefilor pădurari și-i plăcea mult carnea de porc afumată cu găluște și friptură de porc cu varză călită.

\*

În bucătăria burgului serviau 40 de bucătari, cari făceau serviciul cu schimbul. Ei erau formați în grupuri sub conducerea șefilor de secțiuni: supe, fripturi, prăjituri etc. Aceștia aveau ca ajutoare și bucătărese.

Un serviciu deosebit de important îl avea îndrumătorul „Der zurichter” care împărția rolurile și materialul.

O adevărată priveliște atât pentru gurmanzi, cât și pentru pictorii vieții patriarhale erau camerele cu proviuziuni, în cari erau așezate cu gust cele mai delicioase mâncări între cari vânat foarte fin.

Carnea de vișel era de o calitate superioară furnisată de măcelarul curții. Vânatul se cumpăra.

Paserile veniau din Știria și Franța. Zarzavatul din Franța și Italia.

Un stabiliment a parte îl formau mâncările reci, sosurile și maionezele cari erau ținute în frigorifere.

O priveliște frumoasă ofereau vasele de bucătărie, de aramă lustruită, a căror curățenie era întreținută de un personal special.

Bucătăria curții vieneze se adapta după cea franceză în tot confortul ei. Se ținea însă seamă și de originea oaspeților, când li-se ofereau mâncări de acasă.

Împărăteasa avea predilecție pentru bucătăria din sudul Germaniei.

Când era acasă i se prezentau întotdeauna în ajun trei feluri de menu-uri, dintre cari dânsa alegea unul pe care-l iscălia cu mâna proprie.

Împărăteasa mai avea și unele prăjituri favorite, cari i se trimeteau în călătorie dela Viena. Cofetăria curții era cu totul despărțită de bucătărie și avea un personal deosebit. În resortul ei cădea pregătirea prânzului cafea, ceai, șocolată, înghețată, creme, beuturi răcoritoare, bonboane, compoturi etc.

Activitatea cofetăriei era prin urmare la serbători, la Crăciun și în

carnaval, când se dădeau baluri la curte, cercetate de câte 3000 de persoane. Aranjamentul bufetului cădea atunci numai în sarcina personalului dela Cofetărie, care se ajuta la astfel de ocaziuni și cu personalul cofetărilor din oraș.

O priveliște demnă de văzut era și pivnița curții cu enormele sale assortimente de vinuri de Tokay, Bordeaux, de Rin, și vinuri excelente de Burgund, cari erau mândria curții și a ospătăriei imperiale.

Din tot acest fast n'a mai rămas nimic. — Timpurile s'au schimbat și cu ele și fastul Burgului, care astăzi are înfățișarea unei simple case burgheze.



A APĂRUT

FUM de JERTFĂ

poezii de TEODOR MURĂȘAN  
PREȚUL 20 LEI, ȘI PORTO

De vânzare la principalele librării  
și la autor în Turda.

## HIGIENA FEȚII

O SCURTĂ CONFERINȚĂ  
PENTRU SEXUL FRUMOS

Fața este regiunea pielii cea mai expusă acțiunilor din afară, pentru că rămâne încontinuu descoperită, în-tocmai ca și mâinile, ba și mai mult, pentru că acestea pot fi protejate în caz de necesitate cu mănuși, pe când voalul are o întrebuințare mai restrânsă.

Inamicii pielii și în deosebi ai feței sunt mulți: vântul, soarele, frigul, căldura, praful, microbii sunt tot atâtea elemente dăunătoare.

În nici o parte, — poate numai la vârful degetelor, — pielea n'are atâta sensibilitate ca la obraz. Circulația sângelui este aci atât de mult la suprafață, încât cele mai mici modificări accidentale sau durabile, sunt vizibile. Străpunsă de orificii cu margini mobile cum sunt gura, pleoapele, nările, organ important al mîmice și a expresiei sentimentelor, capabilă să execute mișcări sub acțiunea voinții noastre. Aci se concentrează un întreg aparat de musculatură între cari unele prea des solicitate încep a se deforma, provocând acele mult urgite *incretituri* de cari se ferește atât de mult femeia. Mai vîn apoi anii, nașterile, bătrâneța, diferitele boii organice interne, cari toate se asociază pentru a altera fața, podoaba cea mai vizibilă a femeii. De aceea și dorința de a înlătura pe cât posibil urmele unor dezastre prea timpurii este iustificată.

Pentru ca femeia să-și păstreze un teint seducător s'au descoperit un

număr de artificii de cochetărie, cari sunt dăunătoare dacă se întrebuințează mai mult timp.

Fața este oglinda vieții — s'a zis cu drept cuvânt. De aceea o față frumoasă nu se poate vedea, decât la un corp sănătos. Dacă corpul nu este sănătos, înfrumusețarea artificială nu ajută la nimic.

Sănătatea se poate menține în deosebi prin îngrijirea unei alimentații ordonate. Abuzul de alimente indigeste strică mult sănătății. De asemenea mastificarea (înducicarea) insuficientă a alimentelor antrenează o acțiune imperfectă a salivei asupra feculentelor, cari sufăr în stomac fermentații iritante și este un inamic al sănătății. Mâncarea prea repede — sau *tachyphagia* — în-deosebi cu o dantură slabă, este de asemenea cea mai mare dușmană a unui *teint* frumos.

Mai este dăunător apoi abuzul ceaiului, care prin conținutul mare de tanin tulbură digestia gastrică, cu urmări asupra circulației sângelui. Din cauza ceaiului englezoaicele au o față ros-albă, când sunt tinere, îmbătrânesc repede și li-se încrețește fața.

Desechilibrul acesta al circulației unei sângelui aduce cu el perturbațiuni ale secrețiunii grase (fețe unuroase) cari măresc orificiile glandelor, cari le produc, dând feții un aspect ca de coaje de portocală cu pori vizibili. În aceste orificii intră apoi praful, și le încrețește, astfel că toată fața apare punctată în negru. Grăsimea acumulată în aceste glande hipertrofiate se prefac în cilindre vermiculate (coși) cari se expulsează

la presiune, iar în locul lor intră microbii și produc inflamații, furunculi și abcese.

Desigur, că există aci o mare parte de predispoziție individuală.

Sunt fețe brunete, blonde, roșcovane, deasemenea fețe prea grase, iar altele prea uscate. Higiena, ce este de urmat nu este la fel în fiecare caz.

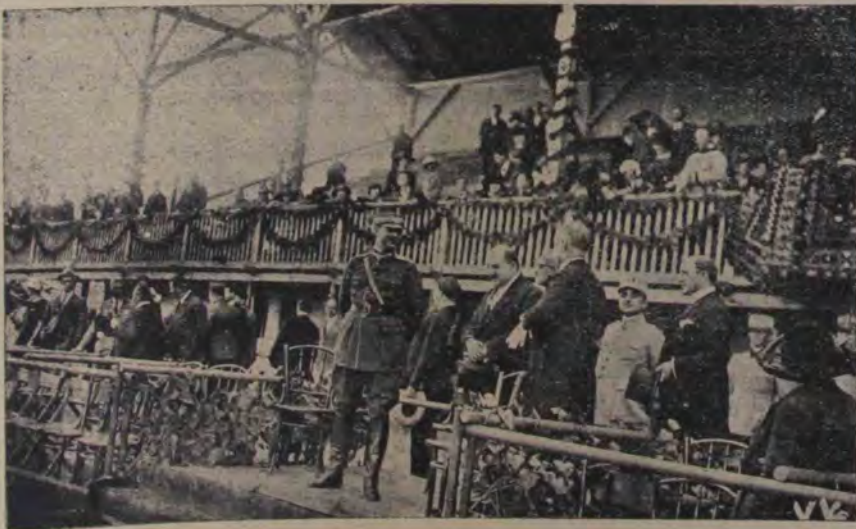
Prima grijă, ce se dă unui obraz este să fie încontinuu curat, spălându-l ori de câteori este nevoie, de grăsimea și de sudoarea ce o secrettează, precum și de praful, ce se așează pe el.

Spălutul se face cu apă și săpun. O față prea uscată încă nu e sănătoasă. Ea trebuie să-și păstreze o umezeală agreabilă. E bine deci, ca apa de spălat să fie caldă și să se întrebuințeze cât mai puțin săpun, și chiar fără săpun la persoanele, ale căror față este uscată și nu conține grăsime. Fața se spală și frecându-o cu un prosop muiat în apă ferbinte.

Pentru fețele palide după spălutul cu apă caldă se dă cu apă rece, aceasta fiind o bună gimnastică a circulației sângelui.

Se va da apoi pe față cu o cârpă fină muiată în puțină cremă grasă, făcându-se feței o fricțiune ușoară, un masaj delicat, evitând de a se abuza de elasticitatea pielii. O ultimă fricțiune cu cârpa uscată șterge fața de grăsimea cremei și-i dă suplețea și înprospătarea necesară.

Nu este oprit să se acopere apoi fața cu un voal ușor de pudră. Pudra apără pielea de efectele variațiunii temperaturii. Ea absoarbe de ase-



Viața sportivă ia avânturi neînchipuite din zi în zi. Astăzi aproape fiecare oraș are arenă și echipe sportive, care delectează în toate duminicile pe cetățenii burghezi, atrăgându-i astfel în aer liber. În unele orașe nici nu mai ajunge o singură arenă pentru multele echipe ce sunt, de-aceia începe a se face un nou rând. Chipul nostru arată inaugurarea arenei de-a doua din orașul Arad, făcută de Clubul sportiv C. F. R. La această inaugurare a luat parte și Al-teța Sa Regală Principele Carol.

menea surplusul de grăsime. E bine în acest caz, ca pudra să se șteargă și să se reînnoiască din când în când. Pudra nu este deci utilă pieilor uscate.

În fine sunt piei atât de pline de grăsime, încât trebuiesc curățite în mod chimic cu ether de petrol sau aceton sau un amestec de alcool cu ether, bineînțeles departe de lampă.

Corpurile grase aplicate pe buze le apără de spușeală. Nu este indispensabil să se aplice colorii violente cum se face de obicei pentru a falsifica liniile aparente ale orificiului bucal.

Cel mai bun preservativ al încrețiturii este calmul feței și egalitatea stării sufletești.

Un ușor masaj zilnic este util când ele apar și prind urme tot mai adânci acolo unde sunt obicinuite, cum este la colțul ochilor *laba găștii* și huda nasolabială, care se formează la femeile bătrâne din colțurile gurii (atât de des sărutate altădată) și împreună cu bărbia.

Secoli dearândul femeile elegante se bandajau noaptea pentru a șterge încrețiturile. Curentele electrice bine manevrate și masajul vibrator aduc deasemenea servicii.

Însă cel mai bun mijloc de a conserva o față frumoasă este și rămâne o bună igienă generală, de a se îngriji de funcțiunea reputată a stomacului, de unde pornesc toate relele. Atât lipsurile cât și abuzurile ruinează organismul.

## GLAS DE TOAMNĂ.

S. AIUDEANU

Poetului G. ILIEȘIU.

*S'a dus azi cel din urmă cântec  
C'un stol pribeag de păsărele,  
S'a dus și freamătul de codru  
Trist lăutar — s'a dus cu ele!...*

*La târle doina amuțește  
Ș'n strat s'a stins atâta floare!  
Pe dealuri neguri mari se nșiră —  
Ș'n suflute nădejdea moare!...*

*E purpuriu în zări amurgul,  
Iar vânturile cântă 'ntruna  
Și cad atâtea mii de stele  
Când dintr'un lac răsare luna.*

*— E toamnă! Firea mută plânge  
Și plâng acații triști la poartă —  
Iubirea mea și tu de-acuma  
Vei plânge 'n lumea asta moartă!..*

## CÂNTAREA MĂRII

CONST. GORAN

*Aș vrea să cânt pe valuri trecătoare  
Să mă nfrățesc cu raza dimineții —  
Și sărutând oglinzi înșelătoare  
Să cred că-s stinse cântecele vieții...  
În larg — spre fărâmi noi, necunoscute,  
Mă poartă visul mării călătoare;  
S'adorm adânc, în cântecele-i mute  
Privind în ochii ei de vrăjitoare...*

*... Dar ochii mei, sorb zări de sărbătoare  
Ș'n suflet e parfum de cimitire...  
Căci marea trece veșnic răzătoare,  
Și cântă... și iar plânge... și mă doare  
Când valurile lenș își resfiră.  
Cu glasul mirelui o chem într'una  
Și cântecele mele plâng în lipsă —  
...Iar marea râde ca întotdeauna!*

## ZADARNIC

AUREL POP

*Zadarnic pui pe fruntea-mi rece părinte haina ta cea sfântă  
Și-mi spui din cărți muiate 'n ceară tot patimi nesfârșit de lungi...  
Zadarnic mângâi fața-mi tristă și ochii istoviți de plânsat,  
Durerea ce o am în suflet tu n'ai putere s'o alungi!!*

*Și tata dragă, tu zadarnic mă ndemni să uit ce-a fost odată  
S'a dus copilul tău din vremuri... cu el norocul meu s'a dus!...  
Zadarnic mamă plângi într'una și porți pe buze-o rugă sfântă  
Zadarnic imi eerșești norocul la chipul pruncului Isus!!*



Femei japoneze, care se reintorc spre locuințele lor, după îngrozitorul cutremur de pământ. Ele sunt indoliate căci au pierdut totul și neamuri și avere și nu le-au mai rămas decât ochii, ca să poată plânge.

## PASTEL DE SARĂ.

GH. BOLDEA

*Nici un tremur de liană;  
Soarele visează 'n pat,  
Luna nouă — o sprânceană —  
Lasă sănătatea 'n sat.*

*Iar plugarii ca fantasme,  
Istoviți spre casă vin,  
Cu-a livezilor miasme,  
În cămeșile de in.*

*Pitpalacul se așterne  
Hohotitului său cânt,  
Liniștea 'n ninsori se cerne  
De sub cer peste pământ.*

*Lumea greerilor 'multă  
Sună'n harfe note dulci,  
Fluturii de noapte-ascultă  
Basmul florilor din lunci.*

## CARNETUL LUI RADU ROMAN

De MIHAIL GAȘPAR

— Urmare —

## XXIII.

...Mephisto! Te-am mințit ani de zile, ani de zile m'am înșelat pe mine insumi. Unde am fost, ce-am făcut? Nu știu. Un zid de păclă s'a culcat între eri și astăzi. Imi vine că am fost adormit de un vrăjitor din bătrânele basme ale copilăriei mele, din puterea căruia m'a scos acum o zână. Spune-mi, ce-a fost? Tăcu-ește-mi enigma aceasta a sufletului omenesc? De ce am lăncezit atâta vreme? De ce am fost ca o alăută descordată? Unde mi-a fost sufletul și de ce a fost înghețat viața mea. Tu taci?

Privește cum râde firea! Privește și vezi, câtă lumină e afară, cât soare și ce de balsam în aer. Uite, ce albastră e marea, și ascultă cum trosnesc mușchii mei, amorțiți de atâția ani. De unde puterea asta dintr'odată, de unde valul de energie? Și, așa râde întruna Mephisto! Ași râde și așa îmbrățișa așa, într'o cuprindere, întreagă această lume. Mephisto! E frumoasă viața și are înfeles!

Ah! Mă plictisește tăcerea ta.

## XXIV.

Locuim acum împreună. Lydia are un suflet de copil și, stăpânit de temperamentul ei pare că întineresc și eu. Zilele trec într'o veselie fără să le mai port grija. Nu mai am interes pentru nimic. Lumea, o simțesc, a rămas undeva departe. Sufletul meu, acrit de mizeriile vieții trece acum prin o puternică criză. Să fi găsit acum, la zenitul vieții aceea, ce zădarnic căutasem până acum? Mă folosesc de ceasurile dimineții când dorm toți ai casei, pentru a mă reculege sufletește. Și stând în fața carnetului meu, îi frunzăresc agale filele îngălbenite pe alocuri și, mă gândesc, dacă sunt tot eu cel ce înseamnă note zilnice sau, un altul s'a sălășluit în bătrâna alcătuire de lut. Gândurile aleargă răslețe peste ani. În rotirile fumului de țigară se conturează chipuri și icoane din cele trecute vremi. Prietenii și dușmanii, iubiri de o zi, pește cari vremea a culcat pânjeniișul amintirilor. Toate îmi par ca niște plâsmuiri ale unui creier infierbântat. A fost, sau nu?

Și peste întreg acest tablou ră-sare, așa, fără s'o fi chemat, icoana

Lydiei. Cine tălmăcește enigma aceasta? Cine știe să-mi descurce rostul acestei legături nevisate? Ah, viața are atâtea taine și e atât de scurtă, încât nu ajunge nici măcar pentru descurcarea uneia.

Ce frumoasă este femeia aceasta! Câtă viață, cât suflet într'nsa! Am voit nu odată, să-i pun între-barea, să-mi spună, ce a fost a-nume, ce a îndemnat-o să facă popas vieții ei tinere la mine, copac subred și despoiat de bătaia atâtor vânturi?

N'am îndrăznit. De ce, nu știu. Mă prindea așa o teamă nelămurită, o înfrigare mistică. Imi venea, că așa încerca taina unui cavou. Și așa, stau aici la fereastra deschisă, adăstând glasul ei dulce care-mi dă de știre că ochii ei frumoși, ochii aceia mari, cenuși, s'au deschis iară pentru a mai ferici o zi — sufletul meu. Ce egoist am devenit.

Nu pot însă scăpa de un senti-ment ciudat. E o umbră care o simțesc puindu-se între mine și femeia aceasta la toate prilejurile. Și o simțesc aceea, imi dau bine seama de prezența ei. Nu i-am spus încă nimic Lydiei deși sufletul ei bănuie ceva. La început credeam că e reflexul sentimentului înfrării în necunoscut. Căci, e totuși un ce curios, că nici azi nu știu nimic din trecutul acestei femei.

Ne-am găsit așa la întâmplare și întâmplarea a fost și nunul căsnicieii noastre. Bătrâna ei prietenă e o carte cu șapte peceți. Peste tot imi face impresia că nu are individualitate. E umbra Lydiei. Voința acesteia este și voința ei. Ce legătură este între dănele, nu pot să știu. Nu odată eul meu încearcă să se revolte împotriva acestei situații curioase. Dar la auzul glasului metalic, cu timbru de argint, nederirile mi-se respiră și sentimentul unei dulci neputințe imi încătușează voința. Și atunci mă întreb: ce rost are curiozitatea mea? Și, la ce bun?

Las'să grăiască în limba-i tainică sărutul lung cu fiori necunoscuți și îmbrățișarea albelor brațe. În beția târziei iubiri să tacă creerul. Soartea carea ne-a împreunat cărările, respunde dânsa la toate întrebările. Moslimii au un cuvânt pentru toate lucrurile necuprinse de mintea ome-nească: „Mektub“, așa a fost scris. O lume întreagă se împacă cu acest

cuvânt, nu înțeleg de ce nu m-ași împăca chiar eu?

## XXV.

Pe ruinele fortăreței vestite a celor șapte turnuri, — Iediculah — am avut o senzație bizară. Am contopit în noi istoria atâtor suferinți cari au dăinuit în pivnițele acestei citadele, prefăcută în temniță pentru delicvenții politici, în epoca de strălucire a imperiului osman.

Șezând lipiți unul de altul, am știut pomeni de atâți mazi, poloni și români, cari și-au îngropat tine-reța și bărbăția în beciurile întu-necoase. Ne-am adus aminte de atâtea jupănese, din ambele țări cari își secau vloga ochilor acolo departe, de dorul bărbăților cari putezeau aici, pe țărmul celei mai fermecătoare mări. Lydia își culcă capul ei blond pe umerii mei, și ascultând perdută în reverii pove-stirile mele despre boeri, magnați, pretendenți de tron, cari în dorul după mărire, și-au găsit în pivnițele acestei Iediculah mormânt înainte de vreme.

Și mă întrebă:

— Radule, mai este oare sub soare neam, carele să fi îndurat atâtea ca neamul meu și al tău?

— Să întoarcem chestia Lydio. Mai este neam sub soare, care să se poată mândri cu atâtea pagini aurite în istoria lui, ca neamul meu și al tău?

— Ce bun ești tu, Radule! Spune, de ce ești tu atât de bun?

— Cum asta:

— Nu știu, dar imi inchipuesc că tu ești cel mai bun între oameni. De cum te-am văzut pentru întâiaș dată am avut această impresie. De atunci impresia mi-a devenit credință. Și de multeori când mă simțesc coplesită de bunătațea ta, imi vine așa, că tu trebuie să fi suferit mult, mult, în viață. Atât am învățat și eu, că numai oamenii cari au suferit mult, pot fi buni ca — tine.

— Ești o copilă Lydio! Am suferit, e drept, dar am suferit prin mine insumi. Cum să-ți explic aceasta? În mine era suferința, nu mi-a venit dela oameni. În oameni eu m'am înșelat, numai cum se înșală fiecare om în semenii săi. În viața mea de hoinăr eu n'am prea avut atingere cu oamenii. Din puținul însă ce a fost, am cules atât, ca să învăț să nu-i cinstesc. Incolo, eram și eu ca și dânsii. E o lege mai tare ca noi, pe care am înțeles-o târziu.

## O DRAG POPORUL MEU!...

GH. V. BUTNARIU

P. S. Lucian al Romanului

Din culmea lui stâncoasă profetul iar coboară  
Să bată spre cetate acelaș drum din greu  
Cu-aceeași frământare și trudnică povoaară  
Ce sufletu-i cucernic i-l chinue mereu.  
Și murmură când pașii cărarea o măsoară:  
„O, iată vin la tine și azi poporul meu!”

În peștera-i din munte, cu fulgere și tunet  
Se coborîse Domnul să-î dea poruncă iar:  
„Prin gura ta grăi-voiu cu furtunos răsunset  
„Acestor fii nemernici! Tu spuue-le-vei dar  
„Ce groasnic detuna-va al prăbușirii vuet  
„Când vieții lor, de-acum nu le-oi mai fi strejar!”

Și-acolo în cetatea cu cânturi și ospete  
Intrând strigă profetul: „Poporul meu, ascultă  
„Porunca grea ce-apasă slăbita-mi bătrânețe?”  
În juru-i s'adunară atunci tot moi mulți  
Oșteni, județi și paznici și fețe săltărețe  
De ghiarele furiei de prin taverne smulți.

„Nebune! Iar ne tulburi cu glas de-cucuvae?”  
Și-asupra lui cu pietre se năpusteau mereu  
Să 'ngroape-acum de istov sub neigașă ploae  
Pe-acest bătrân cucernic trimis de Dumnezeu.  
Ci el, ștergându-și fruntea de-a sîngelui șiroaie  
Le tot plîngea de milă: „O, drag poporul meu!”

— Te superi dacă aș deveni indiscretă?

— Nu, întreabă.

— Ai iubit mult?

— Am iubit Lydio și am fost înșelat. Am iubit apoi iarăși și atunci am înșelat eu și așa mai departe, mereu cu aceeași variație. E și aceasta o lege mai tare decât noi, și și pe aceasta ajungem să o cunoaștem prea târziu. Capul blond al Lydiei se plecă. Între degete fărâmița inconștientă a cotorului unei vinețele, crescută aici între două cărămizi. Într'un târziu, ridică ochii ei mari și frumoși — de câte ori îi vedeam mi se păreau tot mai frumoși — privindu-mă lung și cercetător. Simțeam că vrea să pătrundă în sufletul meu. Pe urmă văzui apărând conturile unui surâs galeș în colțul gurii și cu jumătate glas îmi zise:

— Ești un cinic și urăcios.

Îi apuca capul în mâni, întorcându-i fața spre mine. Mi-am pierdut pentru câteva clipe privirea în nemărginitul albastru al ochilor ei. Ah, ochii aceștia, îmi păreau pururea un abis imens, carele mă atrăgea mereu spre nenumăratele lui visuri, tainice și mute. Ce ascund în adâncul lor acești doi ochi? Mă simțesc atras de culoarea lor și bu-



În memoria marelui filosof francez Ernest Renan au fost mari serbări în orașul Tréguier, unde filosoful a văzut lumina zilei. Chipul nostru arată pe Noemi Renan, fiica marelui filosof în tovărășia lui Barthou, mare politician francez, care a ținut cu prilejul acesta un discurs memorabil. În urma d-nei Noemi Renan, vine fiica ei, nepoata marelui Renan.





**Expoziție ambulantă.** Un stat american și-a aranjat expoziția în vagoane ușoare, ca ele să poată fi transportate peste tot în largul țării. În fiecare orășel trenul-expoziție se oprește și deschizându-se ușile vagonelor, vizitatorii pot vedea cu ușurință toate mărfurile expuse.

zele mele se pleacă tremurând pe gura ei pe jumătate întredeschisă...

Din vârful minaretului moscheei din Anadol-Hissar muezzinul asvârlește în văzduhul siniliu sura a treia a zilei: *Alah e mare și singur puternic...* Cântecul plângător se răsfânge în crâmpee sfărâmate peste apele liniștite. Dinspre țărmul asiatic casele albe și mărunte din Kaulidja arată ca niște măgele înșirate pe un piept brun, ars de soare. Prin aerul care tremură de căldură, ochii mei încearcă să descopere căsuța mică, lipită de țărm a lui Ali Celebi...

Imi simțesc gâtul cuprins de două brațe pline... Mirosul parfumat al cărnii îmi gădilă nervii... În una din încăperile tainice ale sufletului meu simțesc cum se dărâmă un altar, clădit acolo pe vremuri. În pânza prafului răscolită de prăbușire se fixează încet o icoană nouă, lămurindu-și tot mai deslușit conturile... Lydia!

## SINGURĂTATE

G. DAN

*Te caut, pretutindeni te caut.*

*Mă adâncesc în sânul pădurilor și verdele frunzișului, întunerecul deșisului nu-s că ochii tăi. Mușc carnea trupului meu și sângele ce se prelinge ușor, mistuit de patimi și doruri neimplinite, nu-i ca purpură buzelor tale.*

*De ce nu vii în calea sufletului meu care se părăginește în pustiu lui?*

*Înima își năruie singură, soclul pe care voia să intrupez dragostea de tine; plânge; s'a închis în sine; tăcerea e tot mai grea și linioliul pe care-l așterne peste mine mă'năbușe tot mai mult.*

*Pasările înzadar cântă beția iubirii creatoare. Isoarele în van murmură aorul lor de a cuprinde în amurguri roșii, trupuri albe de fecioară.*

*Nimeni nu le-ascultă.*

*Nori întanecați se lasă peste gândurile mele, întunerecul e tot mai copleșitor; picuri de lacrimi îmi brăzdează fața, când pe lutul mort.*

*Sunt singur.*



**1 FRANC = 7 LEI**

La librăria LEPAGE

pentru editurile casei  
MASSON-PARIS

Pentru alteed franceze, cel  
mai mare favor de schimb 6-6

**Cereși catalog!**

ATELIER MODERN  
DE FOTOGRAFII

**G-A-R-D-I & C<sup>o</sup>**

CLUJ, STRADA  
ȘAGUNA No. 13

**Dacă doriți  
zaharicale  
fine, cereși**

**'MELISSA'**

**CLUJ**

TELEFON

6-48 și 6-25



#### CAPITOLUL XIV.

Urmare.

#### „Adevăratele învingeri“.

Ne-am închipuit că următorii noștri, oamenii-moime nu ne știu ascunzișul din desișul de spini, dar ne-a fost dat prea de grabă să găsim că ne-am înșelat. De jur în jur în pădure nu se auzea nici un zgomot, parecă și frunza de pe arbori stătea nemișcată, dar totuși trebuia să ne aducem aminte din experiență cât de cu multă răbdare și cât de tăcut stau la pândă aceste creaturi până când le sosește clipa potrivită. Orice mi-ar fi dat să mai pătesc în lume, sunt sigur că nici când nu stătea moartea atât de aproape de mine ca în ziua aceea. Dar să vă povestesc lucrurile în șirul în care ele s'au petrecut.

Ne-am trezit obosiți după emoțiile îngrozitoare și după foamea de erî. Summeriee era încă așa de slab, încât abia se putea ține pe picioare; dar moșneagul acesta avea în trupul lui sec atâta energie încât nu se dădea nicidecum învins. Am ținut sfat, și am hotărît să stăm tăcuți, acolo unde ne găseam încă un ceas sau două, să ne stămpărăm cât de cât foamea și apoi să pornim spre lacul central și încunjurându-l să ajungem la peșterile unde după observările mele trăiau Indianii. Nădăjduiam că Indianii pe care i-am salvat vor pune vorbă bună pentru noi și vom fi primiți bine de soții lor din caverne. Apoi ne gândiam că după ce ne vom fi îndeplinit datoria și vom fi câștigat cunoștințe mai complete asupra secretelor din Țara Ini Maple White, să ne îndreptăm întreaga atențiune și tot gândul asupra vitalei probleme a întoarcerii noastre. Chiar și Challenger era gata să admită acum, că atingând aceasta țintă ne-am îndeplinit toate însărcinările pe care le-am primit și că începând din acea clipă datorită noastră

va fi să încercăm să ducem în lumea civilizată minunatele descoperiri pe care le-am făcut.

Stând în ascunzișul nostru acum puteam să examinăm mai în tihnă Indianii pe care i-am salvat. Erau oameni mici, uscățivi, activi, bine închiegați, au păr negru neted prins în mănunchi la ceafă cu sfori de piele și acoperiți cu piei de animale. Aveau fața fără păr, deschisă, simpatică. Urechile sfășiate și sângeroase dovedeau că aveau în ele cercei pe care dușmanii lor i-le-au smuls. Limba deși nu li-o înțelegeam, ni-se părea fluentă și după ce în repezite rânduri se arătau cu mâinile unul pe celălalt și și ziceau: „Accala“ am înțeles că acesta este numele tribului de care să țineau. Din când în când, cu fețe pline de groază și furie arătau cu mâinile înțeleștate jur în jur spre pădure și strigau: „Doda! Doda!“ care era sigur numele dușmanilor lor.

— Ce crezi despre ei Challenger? întrebă lordul John.

— Un lucru mi-se pare cert și anume că prietenul de acolo, ras în frunte este între ei un fel de șef.

De fapt observasem cu toții, că omul indicat de lordul John, stătea totdeauna separat de soții lui și că aceștia nu-l agrăiau nicidecum, fără să-și arate prin fel de fel de semne respectul lor. Părea a fi cel mai tinăr dintre ei și totuși atât de măndru, încât când Challenger i-a pus mâna pe cap, tresări ca un cal sperios, și cu o privire săgetătoare, din ochii lui negrii, se îndepărtă câțiva pași de profesor. Apoi punându-și mâna pe piept și înălțându-se cu multă demnitate, zise de mai multe ori: „Maretas“. Profesorul fără a se lăsa impresionat, prinse de mână pe cel mai apropiat Indian, și pipăindu-i craniul și mușchii începu să fie o prelegere cu un ton liniștit, par'că ar fi avut în mână un specimen împăiat în sala de conferințe din Londra.

— Tipul acestui neam de oameni — zice cu voce sonoră — judecând atât după capacitatea cranială, cât și după unghiul fașial sau alte indicii, nu poate fi considerat de un tip inferior; din potrivă, trebuie să l'înșirăm cu mult mai sus în scală decât pe unele triburi sud-americane, pe care le-aș putea numi. Nu ne-am putea explica posibilitatea dezvoltării unei asemenea rase, aici pe acest platou. Atât de mare este deosebirea între tipul preistoric de animale, oamenii-moime, și între acești Indiani, încât mi se pare inadmisibilă supoziția, că acești din urmă ar fi aici autohtoni.

— Dar atunci de unde păcatele vor fi căzuț ei aici? întrebă Lordul John.

— Iată o chestiune, care fără îndoială va forma obiectul unor lungi și îndârjite discuții în lumea științifică din Europa și din America — răspunde profesorul. Părerea mea întemeiată, asupra situației viețuitoarelor de pe acest platou este următoarea: — și aici Profesorul își umflă pieptul enorm și privi insolent în jurul său — evoluția a înaintat în acest ținut excepțional, ajungând până la înalta treaptă a vertebratelor și mamiferilor, totuși supraviețuind și tipurile străvechi de animale, pe care acum le vedem trăind în tovărășia nouelor formațiuni. În urma acestui fapt găsim creaturi moderne ca tapirul — un animal de altfel cu un pedigree de o respectabilă lungime — ca cerbul gigantic, furnicarul, în vecinătatea unor reptile jurasice. E un lucru evident acesta. Și acum să trecem la chestiunea oamenilor-moime și a Indianilor. Care poate fi explicarea științifică a prezenței amândorora pe acest teren? Nu pot să-i dau o altă explicație decât probabilitatea invaziei de din afară. E probabil, că a existat în America de sud o moimă antropoidă, care în vremuri bătrâne a găsit o cale care a dus-o

pe acest platou, unde s'a desvoltat până a ajuns a fi creaturile, pe care le-am văzut și noi, și dintre care unele exemplare — și aici profesorul mă privi încruntat — au o înfățișare, care dacă ar fi însoțite de o inteligență corespunzătoare acestei înfățișeri, nu mă sfiesc să o spun, ar impune respect omului aparținător celor mai desvoltate rase pământești. Ce privește pe Indieni, este peste orice indioială că au imigrat aici la o dată cu mult mai recentă. Impiși de foamele s'au de triburi dușmănoase, s'au refugiat aici. Dând aici de creaturi fioroase, de care nu văzuseră înainte, s'au retras în cavernele, ce ni le-a descris tinerul nostru prieten, având fără indioială să îndure multe lupte crâncene cu fel de fel de fiară și în special cu oamenii-moime, care i-au conziderat de intruși, și au pornit un războiu necruțător, înzestrați și cu o inteligență, cari lipsea celorlalți dușmani ai noilor veniți. De aici ne putem explica numărul limitat al acestor Indieni. Ei bine, domnii mei, v'au satisfăcut constatările mele, sau doar ați găsit în ele momente pe care ați vrea să le discutați?

Profesorul Summerlee era prea abătut decât să poată cere o argumentare, și se mulțumi să deie din cap d'saprobator, contestând prin aceasta exacitatea întregii expuneri alui Challenger. Lordul John se mârșini să declare că nu e în situația să se angajeze în o luptă — nici chiar intelectuală — cu un adversar de o greutate cu mult superioară lui. În fine eu, am rămas în rolul meu obișnuit de a coborâ pe tovarășii mei din sferile în care se avântă atât de des, la prozaica realitate, constatând, că lipsește unul dintre Indieni.

— A mers să aducă apă, zise Lordul Roxton. I-am dat un burduf gol și a înțeles; a plecat după apă.

— La vechea noastră tabără? întrebai.

— Nu, aici, aproape, între arborii de colô e un izvor. Ahea la câteva sute de yarzi. Dar rămâne cam mult după apă bradipul acela.

— Merg să văd de el, zisei. I mi luai arma și plecai înspre izvor în vremece tovarășii mei pregăteau să-răcăcioasa noastră mâncare. Poate vi se va pare temerară întreprinderea mea, chiar fiind vorba să mă depart de ascunzișul nostru prietenos la o distanță de tot mică; dar vă amintiți că eram departe de orașul moimelor de mai multe mile, și

că, după cum credeam, aceste creaturi nu ne descoperiseră refugiul și că cu arina în mâni nu aveam ce să mă tem de acești dușmani. Da! atunci încă nu le cunoșteam pe deplin astuțimea și puterea!

Auzeam murmurul izvorului în fața mea undeva, fără să'l pot însă vedea de arborii și tufăria care mă despărțea de el. Treceam prin desișul acesta, și mă găseam la un punct unde nu mă puteau vedea tovarășii mei, când la tulpina unui arbore am văzut ceva roșu, zăcând în tufele mărunte. M-am apropiat și am constatat cu groază că era cadavrul Indianului, care plecase după apă. Zăcea pe coastă, cu mâinile și picioarele contractate, cu capul sucit într'un unghiu cu totul nenatural, așa, că părea că privește drept înapoi, peste umărul lui. Strigai din puteri să avertizez pe tovarășii mei de primejdia posibilă, am alergat la cadavru și m-am plecat asupra lui. Fără indioială mi-a fost foarte aproape în clipa aceea îngerul păzitor, fiindcă deodată m'a cuprins un puternic val de frică, care m'a făcut să privesc în sus; sau doar un ușor zgomot în crengile de deasupra mea m'au făcut să fac această mișcare. Din frunzișul des, verde închis, care atârna deasupra capului meu se coborâra încet două brațe lungi, cu mușchi enormi, acoperite de un păr roșcat. O clipă, și mâinile mari tari ca fierul s'ar fi încheștat în gâtul meu. Am sărit un pas înapoi. Dar oricât de iute a fost mișcarea mea, cea a brațelor a fost și mai repede. Cu săritura mea am scăpat de încheștarea de fier în jurul gâtului, în schimb însă o mână mă înfășcă de ceafă pe când cealaltă îmi prinse fața. Ca să-mi apăr gâtul mi l-am cuprins în mâni, iar în cealaltă clipă, mâna, care îmi strivea fața lunecă încet în jos și-mi cuprinse gâtul, peste mâinile mele. Am fost ridicat ușor dela pământ și am simțit o insuportabilă apăsare, care îmi întorcea capul înapoi, tot mai înapoi, până când presiunea care se producea astfel asupra măduvei spinării mele a devenit prea mare decât să o mai pot îndura. Încetul cu încetul mi-am pierdut cunoștința, păstrându-mi înse atâta putere, să-mi țin mâinile la gât ferindu-l pe cât posibil de îngrozitoarea apăsare. Privind în sus am văzut o față înspăimântătoare, plină de ură, cu doi ochi vineți deschiși, de ghiață, nemiloși, care mă priveau pătrunzător. Era o putere hipnotică în acești ochi teri-

bili. Nu mă mai zbateam. Când a simțit creatura eceasta că-i atârna moale, nemișcat în încheștarea mâinilor, în colțurile gurei îi apărură pe o clipă doi dinți canini albi, lungi, mâinile se strânsă mai puternice pe gâtul meu, barba mi-o apuca tot mai irezistibil, forșându-mi-o în sus și înapoi. Înaintea ochilor mei lumea se topi în nenumărate cercuri de aburi, care jucau nebune, și în urechi îmi sunau mii de clopoței de argint. Că în vis și la o depărtare enormă am auzit răbufnirea unei puști, și ahea am simțit lovitura cu care am căzut greu la pământ, rămânând întins acolo fără cunoștință, ca mort.

Când m-am trezit eram culcat pe spate în ascunzișul nostru. Cineva adusese dela izvor apă, și Lordul John îmi turna din ea pe cap, pe când Challenger și Summerlee mă ridicau cu grije, în fețele lor cu multă milă și tristețe. O clipă am văzut și în aceste două maște de oameni de știință o lucire de simț omenesc... Ceeace m-a adus în starea aceasta de leșin nu a fost vre-o rană, ci îngrozitoarea apăsare, pe care am suferit-o, și în o jumătate de ceas ședeam, de puterile mele, gata de orice, scăpat din primejdia oasă aventură cu prețul unei strajnice dureri de cap și a unui gât înțepenit.

— Ai scăpat ca prin pene, tinere-băete-amice! zise Lordul John. Când ți-am auzit strigătul și am alergat înainte și te-am văzut spânzurat cu capul răsucit și cu picioarele bălăbâind în aer, am crezut că la apelul nominal de seara vom răspunde cu unul mai puțin... În graba mea am greșit bestia, dar îngrozită de pușcături ți-a dat drumul, și a dispărut ca un diavol. Pe Dumnezeuul meu! cum aș dori să am cincizeci de oameni cu puști! Aș rade întreaga banda aceasta infernală, și când am părăsi acest tărâm, l-am lăsa ceva mai curat decât l-am găsit noi...

Era evident, că oamenii moime ne-au dat de urmă, și că ne străjuiau de toate părțile. Nu aveam să ne temem prea mult de ei atât cât ținea ziua, dar noaptea le pria de minune să ne atace; de aceia, cu cât plecăm mai degrabă din vecinătatea lor, cu atât mai bine. De trei părți ne încunjura pădure deasă, unde ni se puteau întinde ușor curse. De partea a patra însă, acolo unde, terenul cobora domol înspre lacul central, se întindea un ținut coperit de tufiș mă-

runt, presărat pe ici pe colo de arbori singuratici și de poenițe. Am recunoscut, că era calea pe care am mers și eu în memorabila mea excursie solitară, și am încredințat pe tovarășii mei, că ne ducă dreptul înspre cavernele Indianilor. Pe calea aceasta trebuia să mergem.

Ne durea, că trebuia să părăsim vechia noastră tabără, și regretam nu numai lucrurile, pe care le lăsam acolo, dar mai ales regretam, că ne pierdusem contactul cu credinciosul nostru Zambo, singura noastră legătură cu lumea de din afară. Dar totuși aveam cu noi toate armele noastre și o bună cantitate de cartușe, așa, că pentru un timp oarecare aveam ce ne trebuia, și nădărduiam, să avem de curând prilegiu să ne întoarcem și să luăm contact cu negrul nostru. El ne promise că va rămâne la postul lui, și nu ne îndoiam de vorba lui.

Ne-am urmat calea îndată după masă. Tinerul șef mergea în fruntea noastră, călăuză, dar refuză hotărât și indignat să ducă în spate vre-o povară. După el urmau cei doi Indiani, care mai rămăseră în viață, încărcăți cu puținele lucruri, care ne-au mai rămas. Noi, cei patru albi, mergeam în urmă, cu armele încărcate, gata de a trage. Când am plecat deodată răsunară în urma noastră pădurile de țipetele oamenilor-moime; strigăte care păreau a fi urale de triumf pentru fuga noastră, și și strigăte de bucurie că s'au scăpat de noi. Privind în urma noastră nu am putut vedea decât coroanele dese a lumii de arbori, dar îndelungatele țipete din urma noastră ne spuneau căți dușmani ne petreceau cu ochii din desisul ei. Nu am observat că ne-ar fi urmărit, și în curând am ajuns într'un ținut mai deschis, unde eram la adăpost de atacurile dușmanilor noștri.

Cum mergeam în coada convoiului, nu mi-am putut reține un zimbet privind pe cei trei tovarăși de dinaintea mea. Era oare acesta luxosul Lord John Roxton, care în sara aceea m-a primit în apartamentul lui din Albany, în mijlocul covoarelor lui persiane și a tablourilor lui, în lumina purpurie a lampelor electrice de cristal? Și oare era întradevăr acesta impunătorul profesor, care se răsti la mine de după biroul lui mare din camera de studiu din Enmore Park? Și în fine, putea fi aceasta figura austeră și severă care se ridicase

dărâ la meetingul dela Institutul zoologic? Nici când n'-au fost arestați vreodată trei vagabonzi, care să fi fost mai zdrențuiți, mai desperați. Nu eram ce e drept, decât de vre-o săptămână pe acest platou, dar toate hainele de rezervă ne-au rămas la poalele stâncilor, și săptămâna care a venit peste noi a fost o săptămână grea, care a lăsat urme asupra noastră: mai puține asupra mea, care nu a trebuit să îndur plăcerile prinsoarei oamenilor-moime. Cei trei prieteni ai mei își prierduseră palăriile, și își înfășurară în jurul capetelor batiste; hainele le atârnav de pe trup în zdrențe, și nu le-ai fi recunoscut fețele negre, nespălate, sălbatece. Challenger și Summerlee schiopătau rău, eu de dincolo îmi țâram picioarele slăbănogite de lovitura de dimineața, și gâtul îmi era înțepenit ca lemnul de încătușarea ucigașe prin care a trecut. Eram o ceată stranie, și nu mă mira de loc, când vedeam pe tovarășii noștri Indiani, privindu-ne din vreme în vreme cu ochii mirați și îngroziți.

Către seară am ajuns la țârmul lacului. Când am ieșit din deseul de tufe și am văzut înaintea noastră întinzându-se oglinda apei, prietenii noștri indigeni au seos deodată strigăte de bucurie, arătând cu mâinile înspre largul lacului. Era fără îndoială o privelește admirabilă cea ce se întindea înaintea ochilor. Alunecând ușor peste suprafața sticloasă, o întreagă flotilă de luntrii înainta repede înspre partea de țârm unde ne găseam noi. Când le-am zărit pentru primădată eram încă la o depărtare de câteva mile, dar cum înaintau cu o viteză mare, în curând au ajuns atât de aproape, încât văslașii ne-au putut distinge figurile. Deodată a zburcut din piepturile lor un adevărat tunet de strigăte de bucurie, și îi vedeam ridicându-se în picioare de pe băncile lor, agitând nebunește deasupra capetelor lopețile și lănciile. Apoi încordați de nou la lucru, zburară în câteva minute peste apa care ne mai despărțea, își împinseră pe prundiș luntrile, apoi năvăliră înspre noi așternându-se la picioarele tinărului lor șef. Insfârșit unul din ei, un om mai bătrânatec, care avea în jurul gâtului o salbă și la mâini brățare de mărgele mari de sticlă, iar pe uneri pielea unui animal de o culoare frumoasă pestriță, alergă la noi și îmbrățișă cu multă dragoste pe tânărul, pe care l'am mântuit de moarte. Ne privi îndelun-

gat, adresă câteva întrebări, apoi se apropie încet de noi și ne îmbrățișă și pe noi pe rând. Apoi, la porunca sa, întregul trib se așternu înaintea noastră la pământ, în semn de omagiu. Eu, din partea mea, m'am simțit rușinat, rău, în fața acestei adevărate adorațiuni, și de pe fața Lordului Roxton, și alui Summerlee citeam același sentiment; în schimb Challenger creștea și se înălța ca o floare în bătaia soarelui.

— Se poate că acești indigeni sunt un tip de oameni pe o joasă scară a dezvoltării — zise înălțându-și barba și privind majestos în jur — dar felul cum se știu comporta în fața unor oameni superiori lor, ar putea sluji de bună pildă pentru mulți dintre înaintații noștri europeni. Curios lucru, cât de corecte sunt instinctele oamenilor primitivi!

Era evident, că indigenii erau în războiu, dupăce fiecare om era înarmat cu câte o lance — un fir de bambus lung cu vârf de os — cu arc și săgeți, iar de brâu le atârnavu ghioage și săcuri de bătae. Privirile întunecoase, pline de ură, pe care le aruncau înspre codrii și repețirea deasă a cuvântului „Doda”, ne dovedea îndeajuns că aveam a face cu o parte de oșteni, plecați ca să mântuiască sau să răzbune pe fiul șefului lor, care trebuia să fie tânărul indian salvat de noi. Într-oarece ceată, adunată cerc în jurul șefului au ținut sfat, în vreme ce noi stăteam tolăniți pe o lespede de bazalt așteptând sfârșitul sfatului. Au vorbit doi sau trei oșteni, după care tânărul nostru prieten a ținut o înflăcărată vorbire, însoțită de gesturi atât de expresive, încât aproape înțelegeam toate vorbele lui.

— Să ne întoarcem la lăcașurile noastre? De ce? — zise. — Mai curând sau mai târziu tot trebuie să o isprăvim odată. Tovarășii noștri au fost omorâți. Ce însemnează că eu am scăpat? Nimic, de vreme ce ceialalți au murit. Nu e pace și hodină în viața noastră. Acum suntem strănși la un loc și suntem gata. Oamenii aceștia — și aici arăta înspre noi apoi spre cer — poruncesc tunetului și fulgerului. Când vom mai avea un asemenea prilegiu? Să mergem înainte, și ori ne prăpădim acum cu toții, ori ne asigurăm o viață liniștită? Cum să ne întoarcem la soțiile noastre, acoperiți de rușine?

Oștenii mici, arămâi ascultară cu luare aminte vorbele oratorului, și

când a isprăvit acesta, au izbucnit în aplauze, agitându-și în aer armele. Bătrânul șef veni în fața noastră și ne întrebă ceva, arătând înspre codrii. Lordul John îi făcu semn să aștepte puțin răspunsul, apoi se întoarse către noi.

— Ei, Dvoastră ce aveți de gând să faceți? zise. În ce mă privește pe mine eu am de lichidat o socoteală oarecare cu acest neam de moime, și dacă aceasta operație se va sfârși prin aceia, că îi vom rade de pe fața pământului, nu cred că voi fi acuzat prea greu. Eu îi înșoțesc pe acești mici deavoli roșii, și am de gând să le stau în ajutor. Dta ce faci, tinere băete-amice?

— Ce să fac? Merg și eu.

— Si Dv. dle Challenger?

— Fără îndoială îmi dau și eu concursul.

— Dv. dle Summerlee?

— Domnule Lord, mie mi se pare că am pornit să ne îndepărțăm prea de tot mult de ținta noastră originală. Vă asigur, că în clipa când mi-am părăsit catedra din London, nici prin minte nu-mi trecea că voi conduce o hordă de sălbateci roșii în contra unei colonii de oameni-moime...

— Cum am degenerat! zise zimbând Lordul John. Dar dacă am intrat odată în horă, trebuie să știm joci cu noi sau te dai deoparte?

— E o întrebare, asupra căreia ar încapa multă discuție, zise Summerlee acru, dar dacă voi plecați cu toții la război, cu greu pot să-mi închipui cum aș putea rămâna eu singur în urmă.

— Am hotărât, zise Lordul John și întorcându-se către șeful Indianilor făcu un semn afirmativ, ridicându-și în aer pușca. Bătrânul șef ne strânse mâinile, în vreme ce mulțimea nu înceta cu asurzitoarele ei urale. Era deja prea târziu decât să pornim încă în sara aceia, și Indianii au început să-și facă tabăra de noapte. De toate părțile începură să lumineze și să fumege focuri. Câțiva oșteni, care dispăruseră în djunghel se întoarseră aducând cu ei un iguanodon tânăr. Ca și cei pe care îi văzusem înainte, avea și acesta un semn pe umăr, vopsit cu asfalt. Când unul dintre Indiani înaintă cu aerul proprietarului și consimți să se ucidă animalul, am înțeles că aceste creaturi erau în proprietatea particulară a indigenilor, ca o turmă de vite, și că semnele de care ne-am mirat atât de mult nu erau altceva, decât semnul special al proprietarului. Neajutorat, greoi,

vegetarian, cu trup enorm dar cu un creier cu totul mic, iguanodonul putea fi mânănt dela spate de un copil chiar. În câteva clipe enormul animal a fost ucis, și deasupra focurilor se roteau în frigări bucăți mari de carne, alătura de pești cartilaginoși, pe care Indianii îi vânașeră în lac cu lanceile.

Summerlee se culcă pe frunziș și adormi în curând, noi, ceștilalți însă am pornit în jurul apei, cautând, să mai învățăm ceva din minunile acestei țări stranii. De două ori am întâlnit puțuri pline cu argilă vânată, asemănătoare cu cel pe care l-am văzut în mlaștina pterodactililor. Erau cratere mici ale vulcanului stâns, care din un motiv, pe care nu'l cunoșteam, atrăgeau în mod special interesul Lordului John. Ceace îl interesă mai mult pe Challenger a fost un geysir clo-cotitor, a cărui suprafață nămolosă era ridicată de băștei mari gazoase. Luă o trestie lungă și o împlântă în o asemea baciă, iar când a atins capătul de sus cu flacăra unui chibrit și s'a produs o puternică explozie urmând să ardă gazul dela capătul trestiei cu o flăcără vineție, profesorul nu-și putu reține un strigăt de bucurie. Și mai vesel a fost apoi, când umplând o pungă de piele cu gazul condus prin trestie, a dat drumul balonașului, care s'a ridicat vesel în aer.

— Un gaz inflamabil și cu mult mai ușor decât aerul. Ași putea să vă asigur, că el conține un mare procent de hidrogen liber. Mijloacele și ideile mari ale lui George Eduard Challenger încă nu sunt epuizate, prietenilor. Am să vă arăt, cum e în stare o minte mare să aservească spre binele oamenilor toate forțele naturei.

Era evident, că i se umfla pieptul de mândrie și în cap cocea un plan mare, dar refuză să ne lămurească.

Nici o vietate nu se arăta pe țărni. Numărul nostru și zgomotul taberei noastre le-am spăriat, și înafară de câțiva pterodactilii care roteau deasupra pândind vre-o pradă totul era liniștit în jurul nostru. Altă ce era însă în apa roz a lacului central. Mișuna, fierbea de fel de fel de animale stranii. Din oglinda apei se ridicau din vreme în vreme gături nămolose, enorme, creste dorsale cu luciri arginții, ca în clipa următoare să dispară de nou în adâncime. Bâncile de nisip, care se ridicau, departe, de asupra apei, erau pline de forme nelămurite, care alergau, se târau, se încolăceau: testoase

monstruoase, sauriani stranii și o creatură de care nu am mai pomenit: părea o enormă bucată de piele groasă care se târa înspre marginea apei. Ici și colo se înălțau din apă capete de șerpi, înotând sprinten cu un colac de spumă în jurul gâtului, iar în urmă cu ondulările dulci, ritmate ale apei bătută de trupurile lor lungi. Când una din aceste creaturi se târa pe o bancă de nisip la câteva sute de yarzi de noi, și ne-a arătat trupul rotund și înotătoare lungi în dosul gâtului, Challenger și Summerlee, care se trezise și veni după noi, erupseră în un duet de admirație.

— Plesiosaur! Un plesiosaur de apă dulce! strigă Sumerlee. O ce fericire, că mi-a fost dat să ajung să văd o asemenea frumseță! Noi, iubite Challenger, suntem cei mai binecuvântați dintre toți zoologii, care au făcut vre-odată umbră pământului!

Nu i-am putut țări în tabără pe extaziații noștri savanți, decât târziu în noapte, când totul se întunecă în jurul nostru, și focurile indigenilor singure luceau ca niște ochi roșii, vii. Până în noapte, cum stăteam culcați în marginea lacului, am auzit cum băteau apa creaturile enorme, cufundându-se, ridicându-se în apele lacului primeval.

Când s'a mijit de ziua tabăra era în picioare, și o oră mai târziu am pornit în memorabila noastră campanie. De multeori am visat, în somn și cu ochii deschiși, să ajung corespondent de război. Mi-am putut eu dori să descriu evenimentele unui războiu mai sălbatec decât cel în fața căruia ne găseam? Iată primul meu raport în calitate de corespondent de război: Numărul nostru a fost sporit prin o nouă ceată de indigeni, care a sosit în cursul nopții, așa, că la momentul plecării noastre numărăm vre-o patru-cinci-sute ostași. Am trimis înainte o mână de cercetași, iar în urma lor, în columnă compactă, urma grosul armatei înaintând prin terenul tufos până la marginea codrului. Aici s'au răsfirat într'un lung șir de bătae învrâstați lănceri și arcași. Roxton și Summerlee făceau parte din aripa dreaptă pe când Challenger cu mine am rămas deastânga. Aveam să luăm parte la un războiu din era de piatră — noi, cei înarmați cu ultimele creațiuni ale armurierilor din St. James' Street.

Nu a trebuit să așteptăm mult timp după dușmanii noștri. Deodată răsună din marginea pădurei un strigăt strident, și o ceată de

oameni-moime, înarmați cu ghioage, se năpusti înspre centrul liniei Indianilor. Un atac foarte curajos, dar în același timp și foarte stupid, deoarece creaturile aceste greoaie abea se târau pe picioarele lor scurte, pe când antagoniștii lor erau sprinteni, ca niște pisici. Era oribil să vezi brutele aceste înfiorătoare, cu gurile căscate, cu ochii holbați, gâfâind, năvălind, dând să lovească, și neajungând să izbească în dușmanii lor sprinteni, în vreme ce săgeată după săgeată li se împlânta în pielele groase. O brută mare goni pe lângă mine, urlând de durere, în piept și în coaste cu o duzină de săgeți adânci. I-am dat lovitura de grație trimițându-i prin țastă un glonț. A căzut între tufe de aloe, bălăbâind din mâni. Aceasta a fost de altfel singura pușcătură, după atacul s'a produs la centrul liniei noastre, și Indianii de acolo nu au avut nevoie să fie ajutați de noi. Dintre oamenii-moime, care ne-au atacat în tufărie, nu cred să se fi întors careva la adăpostul desigurului.

Dar afacerea a devenit mai primejdioasă atunci, când am ajuns în pădure. Cam după o oră de când am intrat în codru, s'a produs o crâncenă luptă, în care abea ne-am putut ține locul. Năvăleau din desigur în cete compacte, cădeau asupra Indianilor cu ghioagele lor năstrujnice și omorau trei-patru dintre ai noștri, până apucau să fie uciși de lănci și săgeți. Loviturile lor zdrobeau unde cădeau. O brută făcu țandări arma lui Summerlee, cu o singură lovitură, iar cu a doua l-ar fi doborât pe nefericitul profesor, dacă nu întrevenea un Indian. Cu o lovitură de lance la inimă. Alți oameni-moime aruncau pe noi din coroanele arborilor bolovani și bușteni, se slobozeau pe noi izbind, luptând disperăți, până apucau Indianii să-i sfârșească. Aliații noștri la un moment dat începură a se retrage, și dacă nu am fi intervenit noi cu hotărâtoarele noastre arme, fără îndoială ar fi rupt-o la fugă. Bătrânul lor șef întoarse pe fugari și îndemnă la un nou atac, atât de strajnic, încât desechilibră ceata dușmană. Summerlee era desarmat, eu în schimb descărcam cartușe după cartușe, cât puteam de repede, în vreme ce auziam dela aripa ceialaltă neîncetatele pușcături ale tovarășilor noștri. Apoi urmă panica, dezastrul. Tipând și urlând creaturile aceste greoaie fugiră în toate direcțiile căutând mântuire în ascunzișurile codrului, pe când aliații

noștri cu cliuituri vesele de învingere îi urmăreau de aproape. Toate suferințele generațiilor trecute, toate cruzimile din zilele trecute, toate amintirile durerilor și persecuțiilor de până acum, trebuiau răzburate în clipa aceasta. Tebuia să ajungă omul stăpân, iar antropoidul la locul de jos, care i-se cuvenea. Oricum se trudeau să scape, fugarii erau prea greoi față de sprintenii învingători, și din toate părțile pădurei auzeam țipetele de bucurie ale Indianilor, zbârnăitul coardelor de arcuri, și zgomotul surd pe care îl cauzau trupurile grele ale oamenilor-moime doborâte din ascunzișurilor, dintre crengile copacilor.

Ne-am pomenit toți patru europenii împreună.

— S'a terminat, zise Lordul John. Eu cred, că restul îl putem încredința prietenilor noștri arămăi. Cu cât vom vedea mai puțin din acest rest, cu atât vom putea dormi mai bine...

Ochii lui Challenger erau plini de furia războiului.

— Am fost norocoși — strigă, umflându-se în pene, ca un cocoș victorios — să fim de față la una din hotărâtoarele lupte ale istoriei — una din luptele, care au ho-

tărât soarta lumii întregi. Ce însemnează victoria unei națiuni asupra celeialalte, fraților? Nimica toată. Dar aceste lupte feroase, când în zorile pământului locuitorii cavernelor își apărau sălaşurile dinaintea tigrilor, când pentru prima dată au văzut elefanții că își au și ei stăpânul — aceste au fost adevăratele învingeri, aceste au fost victoriile, care rămân! Prin o stranie hotărâre a sorții am asistat la o asemenea luptă, ba chiar am fost și o mână de ajutor. De-acum înainte, pentru toate veacurile, viitorul este al omului!

Trebuie, că ziua aceasta a pus capăt unui foarte lung șir de suferințe. Înaintând prin codru aproape la tot pasul găseam oameni-moime, uciși, străpunși, de săgeți și lănci. Ici și colo câte doi-trei Indiani striviți ne arătau locurile unde antropozii au încercat să se aperi și și-au vândut scump viețile. În fața noastră auzeam chiuiturile învingătorilor, vaelele ucișilor, arătându-ne direcțiunea goanei. Oamenii-moime s'au retras înspre satul lor, aici au făcut încă odată față dușmanului, au fost înfrânți de nou, și pe când am ajuns acolo se juca ultima scenă, cea mai sângeroasă. Vre-o optzeci — o sută de bărbați, ultimii supraviețuitori au



**„Nu-  
intreci  
cu nimic  
dar îl găsești  
pretutindeni“**  
**Geza Herczeg**  
**fabrică che-  
mica, Cluj.**

8-21



Lyold 1732



fost împinși în poiana care dădea în prăpastiile stâncilor din marginea platoului, poenița care a fost teatrul aventurilor noastre de alaltăieri. Pe când am ajuns și noi acolo, Indianii — un semicerc de lănceri — îi înconjurasă, și în o clipă s'a săvârșit restul. Vre-o treizeci-patruzeci au fost omorâți pe loc. Ceialaltii, tipând și urlând, au fost împinși în prăpastie și s'au prăbușit ca odinioară prizonierii lor, în sulitele de bambus de șasesute de picioare mai jos. Avea dreptate Challenger: era din clipa aceasta asigurată domnia onului în Țara lui Maple White. Bărbații au fost exterminați. Cetatea-moimelor a fost distrusă, copiii și femeile au fost prinse, târate în sclăvie, și rivalitatea și dușmănia care a durat lungi veacuri a ajuns la un sfârșit inecat în sânge.

Nouă ne-a adus mare folos învingerea. Am putut să ne întoarcem de nou la vechea noastră tabără și să ne luăm cu noi lucrurile ce le aveam acolo. Am putut vorbi de nou cu Zambo, care a fost înspăimântat de moarte de lavina de moime, pe care le-a văzut rostogolindu-se de sus.

— Veniți jos, Massas, veniți jos odată! strigă cu ochii eșiți din orbite. De bună seamă vă duce dea-voal dacă mai rămâneți acolo!

— Iată glasul unui om cuminte! zise Summerlee convins. Am avut destule din aventuri, nepotrivite nici cu caracterul, nici cu situația noastră! Am cuvântul Diale, Challenger! De acum înainte ești dator să-ți încorzi întreaga energie pentru a găsi mijlocul de a părăsi acest ținut îngrozitor și a ne întoarce în lumea civilizată. — Urmează —

## Glume

**În familie.** „Titu dragă, îți place, să mergi la școală?” întreabă tanti Eliz pe nepotul ei favorit.

— Îmi place și să mă duc și să vin, numai să stau acolo nu-mi place, răspuse Titu, aruncând supărat ghiozdanul cu cărțile.

lonel asculta cu plăcere proverbe dela tatăl său.

— Mai spune-mi unul tată! insistă mîștelul către bînul său părinte.

După o scurtă răs-gîndire tatăl începu:

Spune-mi cu cine te însoțești...

— Ca să-ți spun... când... vi acasă, — interveni mama, privindu-și soțul plin de mânie.



## Ura

### O definiție ciudată

Murisem, și mă așezase în groapă. Mulți oameni, mă însoțiră până aci. Între ei unii pe cari îi iubiam, alții la cari mă uitam cu indiferență, alții respingători, unii pe cari îi uram.

M'au lăsat cu cosciugul în groapă și s'au apropiat toți să arunce deasupra-mi un pumn de țărână. Mai întâi veniră cei pe cari îi iubiam. Curios. Pământul ce l aruncau era ușor: la unii se transforma chiar în foi gingașe de trandafir. Și mi-se părea, că zac învelit în mătase și în damast, eu care zăceam pe țărâțe de ferestru cu capul pe o pernă aspră de pânză tare, infundată cu foi de porumb. Și hîcă-mea era pintre ei, li cîrgeau lacrimi de durere. O! aș fi dat toată sfințenia paradisului, pentru o lacrimă a ei. Toțuși eram mort și nici o iubire lumească nu mă mai putea trezi la viață.

Pe urmă au venit indiferenții. Au luat lopata cu energie și au aruncat și ei pământ în groapă, care cădea cu sgomot lovind tare scîndurile sicriului. Am tresărit plin de teamă, pentru că pământul lor era amestecat cu multe pietrii.

Au urmat apoi respingătorii. Pământul aruncat de ei era murdar umed, plin de gunoi. Ei îmi murdăreau cosciugul frumos văpsit și aurit pe muchii. M'am supărat pe ei, dar eram mort și nu mă puteam apăra.

Deodată rămân înmărmurit. Privesc la marginea gropii și văd, că se apropie unul, pe care îl uram din inimă.

Cu o durere aparentă, pune mîna pe lopată, o înfige în pământ și ridică brațul să arunce pământul în groapă... N'am mai putut suferi. Fridgeurile mîniei mă cuprinsă, am

spart cosciugul și m'am repezit cu coperișul la mizerabil. l-am spart capul cu scîndurile, cari s'au sfărâmat în bucăți.

În sgomotul și uruiala țîndărilor, m'am trezit... dintr'un vis atît de urât.

**Un vis de... aur.** Sunt și astăzi oameni, cari cred în realizarea visurilor, dându-le o însemnătate mistică și trecînd peste orice considerațiuni de ordin fiziologic. Astfel doamna Wilson, soția unui modest fermier din Salisburg (America) a visat într'o noapte, că mergea la preumblare într'o pădure din apropiere. Deodată a observat că și-a pierdut verigheta de cununie. S'a dus s'o caute și a găsit-o la rădăcina unui arbore de lîngă o stîncă. (Atît arborul cît și stîncă existau lîngă moșia lor). Când s'a plecat să ridice înelul a dat peste o grămadă de aur.

A doua zi a povestit visul bărbatului ei, care a răs-o pentru naivitatea cu care-i spunea, să sape la rădăcina pomului, să vadă nu cumva dau de aur.

Visul miraculos însă nu dedea pace femeii. Ea a insistat mereu pînă când bărbatul a pus oameni să sape la rădăcina pomului.

După o săpătură de cîteva ore muncitorii au dat intradevăr peste o mină de aur.

Fermierului nu-i venia să creadă ochilor. Cu toate acestea a vîndut mina unei societăți engleze pe suma de 50.000 de lire englezești, ceea ce face astăzi 50 milioane de lei.

Dna Wilson doarme mereu, doar o mai visa ceva.

## Scrisori dela Redacție

*Cpt. Ufsache.* Din cei 120 lei ce ați trimis, 60 lei i-am trecut în contul anului viitor.

*I. S.* „Glas de toamnă” se va publica ocazional.

*M. R. in P.* Pentru că poeziile Dv. sînt fie bune, trebuie să mai învățați un pic, ca să cunoașteți bine ortografia și limba să vi se îmbogățiască.

*G. Boldea.* Răspunsul nostru la scri-soarea Dv. este publicarea pastelului chiar în acest număr. Din cele trimise vau mai alege ceva.

Abonați pentru săteni joia populară ilustrată

**Lumea și Țara**

Adresa: Cluj, Piața Cuza Vodă 16

Numeri de probă gratuit!

**A apărut:**

și se găsește de vânzare  
la administrația noastră:

## DOUĂ IUBIRI

versuri lirice de  
**RADU MĂRGEAN**  
PREȚUL 7 LEI FRANCO.

LA

## Regele Pălăriilor

au sosit

## Noutăți

în specialități de mode de domni.

19-23

Lloyd 1287



Sticle și oglinzi pentru mobilă,  
șlefuite în stil baroc, în formă  
de stea și flori, precum și după  
desenuri, se pregătesc artistic la  
Fabrica și șlefuitoria de sticle și oglinzi.

## HUNWALD CLUJ

Strada Vlahuță No. 3. Telefon 1-47.  
**Resmăluim oglinzi stricate.**  
Lloyd 1152 20-24

**Intreprindere Electrotehnică  
Românească**

## Teodor Maior

Cluj, Calea Victoriei 7. Telefon 577.

**Furnizează:** Electromotoare, Dina-  
muri, Vase pentru gă-  
tit, Feară de călcat, Acumulatori, BECURI  
pentru orice tensiune și lumină, diferite  
alte aparate electrice și materiale de in-  
stalație.

**Execută:** la comandă orice instalațiuni  
de lumină, transmițeri de  
forță atât în loc cât și în provincie, PRO-  
IECTE ȘI OFERTE LA CERERE GRATUIT

Stațiune de încărcat  
20-22 și reparat acumulatori.

Adresa destinatarului:

1228

Emilian Stoica, protopop

jud. Târnava-Mare

Conținut

## Frații Renner & Co. S. A.

Este  
cea mai  
mare fabrică  
de pielărie din Ro-  
mânia. Produsele ei: In-  
călțăminte, curele de transmi-  
siune, diferite feluri de  
pielărie și talpă con-  
curează cu ori-  
ce produse  
streine

**! Cereți prețurile acestor produse !**

S'A DESCHIS INSTITUTUL IDROTERAPEUTIC

## „DIANA”

BĂI: DE ACID-CARBONIC, ESTRAS DE BRAD, DE SUL-  
FUR, DE SARE, ELECTRICE, TERMALE, DE SOARE etc.  
14-24 Medic conducător: Dr. PORSCHÉ neurolog. Lloyd 1634

## BERILE fabricii de bere CELL din Cluj

Berea nutritoare      B e r e a  
**Hercules și Monostor**

Specialitatea deschisă  
brună din malți dublu

DEPOURI ȘI REPREZENTANȚE ÎN PROVINCIE

Gherla, Dej, Jibou, Șimleul Silvaniei, Tășnad, Huedin, Gilău, Iara-de-jos,  
Mociu, Uioara, Aiud, Oradea-Mare, Careii-Mari, Satu-Mare, Baia-Mare, Șom-  
cuta Mare, Sighetul Marmăției ș. a. m.

La administrația noastră se  
găsește de vânzare Colecția  
completă din 1922 a revistei  
Prețul unei colecții nelegate  
O colecție legată frumos

## „COSINZEANA”

Lei 120—  
Lei 180—